

Press kit

Ochrana před pohlavními chorobami musí být povinností

Světový den boje proti AIDS nám připomíná důležitost prevence

V prosinci si svět připomíná Světový den boje proti AIDS a také to, jak je důležité chránit se před pohlavními nemocemi. Virem HIV je v dnešní době nakaženo okolo 34 miliónů lidí po celém světě. Nákaza a šíření viru HIV se již několik desítek let řadí mezi globální problémy světa a boj s touto nemocí je řešen na vnitrostátní i mezinárodní úrovni. Pohlavní nemoci včetně AIDS jsou obvykle přenášeny mezi dvěma lidmi během sexuálního styku. Nakazit se však může člověk i přímým kontaktem s infikovanou krví a nežádka se tyto choroby šíří i z matky na plod. *„Podle údajů České společnosti AIDS pomoc bylo k letošnímu říjnu v České republice evidováno 2 567 HIV pozitivních osob, z toho 2 171 mužů a 396 žen. Tato data mluví jednoznačně v neprospěch mužů. Jen v září bylo nově diagnostikováno 25 mužů a pouze tři ženy,“* uvádí MUDr. Ladislav Bechník z Kliniky Zámeček Malvazinky, kterou provozuje společnost VAMED Mediterra.

Je nutné se před HIV chránit

Od 80. let se virem HIV nakazilo celosvětově asi 60 miliónů lidí a 25 miliónů na následky onemocnění zemřelo. Tři čtvrtiny těchto nakažených sice patří do oblasti subsaharské Afriky, ale počet nově nakažených každým rokem dramaticky narůstá také v Evropě. Největší nebezpečí spočívá v tom, že člověk nakažený HIV nemusí o své nemoci vědět celé měsíce či roky, a tím se stává nevědomým zdrojem dalšího šíření. *„Vzhledem k tomu, že stále nebyl objeven lék, který by tuto chorobu dokázal definitivně vyléčit, nejúčinnější zbraní pro boj s touto infekcí zůstává prevence. Právě preventivní vyšetření jsou klíčová v boji s šířením této nemoci a je důležité, aby byla všem dostupná. V našich programech podporujeme testování na HIV a hepatitidu C, které jsou automaticky součástí některých našich členských programů. Jedná se o testování z ústních tekutin prováděné testy OraQuick, které mají stejnou citlivost jako laboratorní testy,“* vysvětluje MUDr. Ladislav Bechník.

Jak může k přenosu viru HIV docházet?

- Pohlavním stykem.
- Při půjčování injekčních stříkaček, žiletek apod.
- Při používání nesterilních tetovacích a piercingových nástrojů.

- Z infikované matky na plod dítěte.

Víte, jak se před nákazou chránit?

Nejčastěji doporučenou prevencí představuje používání kondomu po celou délku pohlavního styku a při všech formách pohlavního styku. Neméně důležitý je i odpovědný výběr partnera. Dále je důležité vyvarovat se společnému užívání hygienických potřeb, jako jsou kartáčky na zuby či žiletky. *„Obecně se také doporučuje používat řádně sterilizované nástroje při provádění některých kosmetických úkonů a drogově závislým se neustále zdůrazňuje, že je krajně nebezpečné používat injekční jehly, stříkačky i roztoky drog s jinými lidmi. Velmi citlivou kategorií jsou těhotné ženy s HIV,“* shrnuje MUDr. Ladislav Bechník. V současnosti jsou také dostupné léky, které mohou zabránit nákaze poté, co byl jedinec vystaven viru HIV. Jedná se o léky se zkratkou REP, které se musejí podat nejpozději 72 hodin po vystavení riziku. Bohužel nejsou vždy stoprocentně účinné.

HIV se nepřenáší:

- Podáním ruky ani jiným běžným společenským stykem.
- Sdílením nádobí a příborů.
- Sdílením WC.
- Kašláním a kýcháním.
- Hmyzím bodnutím.

Od HIV až k AIDS

Člověk nakažený virem HIV nemusí mít dlouhou dobu vůbec žádné zdravotní potíže. Podle současných znalostí nelze s naprostou jistotou říci, zda se u všech HIV nakažených osob onemocnění projeví. U velké většiny z nich dojde k rozvoji některého z příznaků HIV/AIDS obvykle za 10–15 let po infekci. Přibližně tři až osm týdnů po infekci dochází přibližně u 50 % infikovaných k příznakům akutní HIV infekce. Ta je obvykle doprovázena onemocněním, které je podobné chřipce a které spontánně odezní. Po této fázi nemocný obvykle nemívá obtíže a délka tohoto období se liší případ od případu. *„V tomto stádiu dochází k postupným změnám imunitního systému. V poslední fázi dochází k nástupu rozsáhlých infekcí, jejichž výskyt vede k zařazení pacienta do stadia AIDS, tedy syndromu získaného selhání imunity,“* doplňuje MUDr. Ladislav Bechník.

Hlavní úlohu v rozvoji infekce HIV hraje včasná a účinná léčba

Přestože se vir HIV zcela vyléčit nedá, je zde mnoho dostupných prostředků, které mohou tento stav kontrolovat a zvládat. Díky novému vývoji je nyní k dispozici řada léků pro léčbu HIV. Léky používané v současnosti jsou citlivější a účinnější než kdy dřív, také jsou mnohem bezpečnější a nesou s sebou méně vedlejších účinků. Tato vylepšení výrazně změnila očekávanou délku života lidí žijících s HIV. Z lékařského hlediska se HIV v dnešní době klasifikuje jako zvládnutelný chronický zdravotní stav. *„Nárůst poptávky po testech na HIV ze strany našich pacientů vzrůstá, a to považujeme za velmi důležité. Znamená to totiž, že lidé si konečně začínají ve větší míře uvědomovat nebezpečí*

Něco z historie:

- V roce 1981 vědci z Národního centra pro kontrolu nemocí v Atlantě zveřejnili výsledky studie, která tvrdila, že životní styl některých homosexuálů vyvolal epidemii vzácného druhu rakoviny. Nejprve ji pracovníci pojmenovali GRID (Gay Related Immunodeficiency Disease – Selhání imunity homosexuálů).
- Dne 23. dubna 1984 americká vláda oznámila, že tým vědce Roberta Galla objevil virus, který tuto nemoc způsobuje. Jiná vědecká skupina z pařížského Pasteurova institutu odhalila původce AIDS už o rok dříve. Ti si ale nejdřív mysleli, že jde o jiný zdroj infekce. Později se zjistilo, že oba konkurenční týmy přišly na to stejné a virus dostal společný název HIV (Human Immunodeficiency Virus).

pohlavních chorob,“ konstatuje MUDr. Ladislav Bechník.

Nebojte se testu a nechte se vyšetřit

Test na HIV informuje, zda člověk byl nebo nebyl infikován virem HIV. Detekují se při něm HIV protilátky nebo antigen p24 viru HIV. Pokud test zareaguje na přítomnost protilátek nebo antigenu p24, hovoří se teprve o tzv. reaktivitě a je třeba provést potvrzující test. Ten provádí Národní referenční laboratoř Státního zdravotnického ústavu v Praze, a pokud se tímto testem nákaza potvrdí, je možné hovořit o HIV pozitivitě. Až přibližně po 2–3 měsících od posledního rizikového chování lze laboratorním vyšetřením nákazu HIV spolehlivě vyloučit.

„Na test na HIV se nemusíte nijak zvlášť připravovat. Před testem nevádí ani snídaně nebo menší oběd, zároveň je vhodné vypít dostatečné množství tekutin, které sníží riziko kolapsu při odběru. Testování je v současnosti běžné ve většině zdravotnických zařízení. Například zdravotnická zařízení spadající pod skupinu VAMED Mediterra podporují preventivní programy Dny zdraví pro veřejnost, kde jsou zájemci testováni zdarma neinvazivními testy z ústních tekutin – ze slin,“ říká MUDr. Ladislav Bechník.

Kdy by se měli lidé nejčastěji nechávat testovat?

- Pokud se vystavují trvalému rizikovému chování.
- Pokud se vystavují nahodilému rizikovému chování – vhodné je provedení HIV testu za 2–3 měsíce po rizikovém chování a po tu dobu je nutné chovat se bezpečně.
- Před vytvořením nového partnerského vztahu – partneři by měli podstoupit vyšetření společně a měli by si být jisti, že se alespoň 2 měsíce před testem chovali bezpečně.
- Existuje-li u nich podezření na pohlavní infekci – všechny pohlavní choroby a zejména pak infekce s vředovitými projevy velmi zvyšují riziko přenosu HIV infekce mezi sexuálními partnery.

Chraňte sebe i své partnery

Sexuální výchova se v posledním období zaměřovala častěji na prevenci HIV a onemocnění AIDS, existují však i jiná pohlavně přenosná onemocnění, která mohou organismus a reprodukční zdraví člověka trvale poškodit. Proto bychom se měli věnovat i dalším pohlavně přenosným onemocněním. „Neléčené pohlavní nemoci a jejich komplikace mohou způsobit poruchy plodnosti, ovlivnit průběh těhotenství, ale mohou se přenášet i na plod. Jedná se tedy o choroby, které není radno podceňovat. Prevence nás stojí jen malé úsilí, ale může zabránit velmi vážným zdravotním i psychologickým komplikacím,“ uzavírá MUDr. Ladislav Bechník.

MUDr. Ladislav Bechník

MUDr. Ladislav Bechník vystudoval Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové a mezi lety 1994 a 2011 zastupoval Ministerstvo vnitra v problematice ochrany veřejného zdraví. Zároveň byl odpovědný za státní správu v oblasti ochrany veřejného zdraví v bezpečnostních sborech a vykonával dozor nad plněním povinnosti zajišťovat pracovní-lékařské služby. Mezi jeho nejvýznamnější atestace patří Atestace prvního stupně z oboru

Hygiena a epidemiologie, Atestace ze všeobecného lékařství prvního stupně, Atestace z veřejného zdravotnictví a Atestace z posudkového lékařství. V současnosti působí jako praktický lékař a lékař pro pracovní-lekářské služby na Klinice Zámeček Malvazinky.